

Gott
nýttár

SOSIALURIN

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐRALAG

NR. 1

LEYGARDAGIN
4. JANUAR 1964

37. ÁRG.

LØGMAÐUR OG VERJUSKYLDAN

I teirri sera tendensiosu røðuni, sum Hákon Djurhuus, lögmaður, helt nýttársaftan, segði hann m. a., at nú var verjuskuldulógin danska vorðin broytt.

Tíverri má sigast, at her var nakað sagt, sum hevði litið samband við veruleikan, eins og mangt annað av tí, hann segði.

Danska verjuskuldulógin er als ikki broytt. Tað er beint sagt ósatt av lögmanni at siga Føroya fólki, at landsstýrið nú hevði fram-

tað bráð, at verjuskuldulógin var broytt.

Eingin verjuskuldulóg er broytt síðan 1954.

Framvegis koma allir danskir staðbargarar, ið fáa sær fastan bústað í sjálvari Danmarkini, undir verjuskulduna (menn).

Gjøgnum árin hevur tann, sum fór til Danmarkar at fáa sær lærdóm og síðan kom heim aftur, ikki verið verjuskuldugur hvorki áðrenn 1954 ella aftaná. Ei heldur hevur

ætlanin verið at broyta hesa støðu.

Tað, sum 1954 lógin veruliga broytti, er tað umsitingarlaga, soleiðis var eftir tí gomlu lógin skylda hins verndarskylduga at melda seg til «lægdssrullene» — og hetta gjørdi føroyingar sjálvandi ikki, ei heldur grønlendingar, tí teir kendu seg ikki verndarskyldug- ar, —

Men eftir nýggju reglunum, sum komu í gildi í 1957, varð tann broyting gjørd, at fólkeyrlitid skuldi syrgja fyri, at øll mannfólk vóru meldað til «lægdssrullene». — Eftir reglunum frá 1957 gjørdist tað tí neyðugt, at føroyingur ella grønlendingur skuldi gera vart við seg, skuldi hann sleppa frá hertenastu, og mátti hann greiða frá, at ætlan hansara ikki var at búsetast í Danmark.

Tað var broytingin. So tað kann ikki við nokrum rætti sigast, at føroyingurin kom at verða meira «verjuskuldugur» enn áður. Tað var einans framferðin, sum broyttist. Men tað gjørdist truplari hjá føroyingi og grønlendingi at greiða støðu sína, so teir sluppu undan hertenastuni.

Eftir drúgvum samráðingum, ið færoysku fólkatingsmennirnir ferð

eftir ferð hava havt við danskum embættismenn og ráðharrar harnðri, og eftir áheitan frá landsstýrunum, eisini frá núsítandi, er nú vorðin tann semja, at «udskrivningsvæsenet», tann stovnur, ið fyrir situr innkallingina til hertenastu, nú fær boð um, hvør ið er føroyingur (ella grønlendingur), og tí ikki skal innkallast. — Í hvørjum einstakum fari verður tó viðkomandi kravdur eftir at greiða frá, hvar hann er í læru ella lesur, og at hann sostatt er staddur í Danmark fyri at útbúgva seg, og at hann ikki er komin fyrir at festa búgva har.

Tað sum nú er hent, er bert ein vanlig «fyrirsitingarlæg» — administrativ — broyting — og eingin broyting av verjuskuldulógini.

Tað var tí ynskjandi, at okkara góði lögmaður ikki lat orðini floyma av munni, men hugsaði, hvat tað var, hann segði.

Men tað passaði nú so sera væl nýársaftan.

Men lögmannssessurin eigur ikki at verða nýttur sum beser til í partapolitiskari agitásjón — og útvarpið ei heldur!

Lögmanseitid krevur, at nakað er aftanfyrir orðini — nakað veruligt!

Byggja skip fyri danir

Skála Skipasmíðja hevur havt samráðingar við danskt skipafelag um bygging av einum 650 tons stør um farmaskipi.

Líkt er til, at skipasmíðjan fær henda sáttmála í lag, og verður hetta fyrsta ferð føroysk skipasmíðja byggir fyri felag undan fyrri Føroyar — burtursæð frá útróðraförum. Lias í Rættará bygdi til Íslands fyrri 40—50 árum síðan.

Doyði av sjóverk

Eitt hjálparskip hjá týska fiski- flotanum var hósadagin á Havnini eftir líkinum av einum týskum sjómanni, ið doyði á sjúkrahúsinum í Havn.

Tað vildi so illa til, at ein av manningini á hjálparskipinum varð sjúkur (sagt verður av sjóverki?), tá skipi stevndi móti landi. Hann fekk spýggjuna í rangastrúpan og doyði.

Skipið er farið til Týskalands við líkunum.

England fær 6-fjórðingar

England hevur boðað frá, at tess fiskimark verður flutt út á 6 fjórðingar 24. juli í ár, um lutakarnir í europeiska fiskivinnufundinum verða ikki samdir um fiskimarksspurninginum.

Krag heilsar føroyingum á nýttárinum

FØROYSKAN PREST Í KØBENHAVN

I eini sending nýárskvöld kl. 10 um Føroyar bar statsministari Jens Otto Krag heilsur til Føroya.

Hann segði m. a., at tað sum krevst í Føroyum, er størri íleggjing til at fremja framleiðsluna. Tí tess hevði danska stjórnin gjørt møguleikar at útvega meira pening, og er 60-miljónargrunnurin ein liður í hesum. Fyrst og fremst at gera tað møguligt at útbýggja samferðsluna, gera sambandið oyggjanna millum lættari, og hervið gera vinnuøgu leikarnar betri fyri allar føroyingar.

I somu sending talaði eisini fólkatingsmennirnir Johan Nielsen og Johan Poulsen og presturin Salomon Joensen. Ebba Hentze læs yrkingar og formaðurin fyrir Dansk — Færoisk Kulturfond talaði um Føroyar.

Johan Nielsen visti á, hvat ið gjørt var í farna ári. Hann segði m. a., at virkað verður fyrir at fáa

ein føroyskan prest settan í København. Sum kunnugt er føroysk gudstænasta einaferð um mánaðin í København.

Løgtingið kemur saman

Týsdagin 7. januar kemur lögtingið saman. Hvat ið kemur at liggja fyrir, duga vit ikki at siga; men var tað rætt, so fekk tingið úr at gera, tí tað er so nógv mál, sum krevja eina loysn.

Vinnuøguleikarnir eru so ójavnir her á landi, og einasti møgu leiki at gera nakra broyting her.

Grind

Grind doyði í Vestmanna hósadagin. Hon var funnin um morgunin beint úti fyrir Vestmanna. Tað vóru menn, ið arbeiðdu úti á Gassadal, ið sóu hana. Hon varð hildin til undir Fitjunum stutt eftir middag. Nógvrí springsar vóru uppi í, og var tí grindin niðurstungin á djúpum vatni.

216 hvalir vóru merktir.

Nakað stórus bátaskaði var, og veðrið var vánaligt.

Útvarpið — jólaheilsur

Um jólina hoyrdu vit so jólaheilsur gjøgnum útvarpið — og væl verið tað.

Men áðrenn jólina siggja vit í 14. Sept., at onkur spyr, hvi ikki jólaheilsur komu frá Danmark, — og svarið er: «einki fyrilagt útvarpnum». — Bláðið gloymir at

Við læntum fjaðrum

Tað hevur óivað fallið fleiri undarlaga at sita og lurta eftir nýtt ársstali Hákon Djurhuusar.

Hann hevði einki. Púrt einkiuttan læntar fjaðrar at pynta seg við.

Men hetta pvnitð royndi hann at nytta, so tað stóð eftir. Hann nýtti tað skammleyst.

Ikki eitt orð um sjálvstýrispolitikkin, ið hann og Erlendur Paturs-

sonur — Erlendur at byrja við og hann seinni — so erpsliga lögdu út við.

Ikki eitt orð um, at teir høvdu býnað donskum peningi og setti istaðin hin bilga 0-prosentspeningin, sum Erlendur Paturssonur landsstýrisins vegna breggiði so nógv av.

Ikki eitt orð um, hvussu hetta sjálvstýrislansstíð hevði vaskað skommuna av Føroyum við ikki at selja ta føroysku sálina soleiðis sum seinasta landsstýrið skuldi hava gjørt við øllum tí danska peninginum, sum tað hevði drigið til landið.

Til endurnýggjan av skipaflotanum,

til ravmagnsbygging yvir allar Føroyar,

til skúlabygging,

til sjúkrahúsbygging,

til havna- og vegabygging,

til sosialu forsorgina,

til ábót av sjóverjuni við so ásynligum úrsliti,

til ábót av skúlskapi okkara við lánun og beinleiðis studningi, o. s. fr.

Ikki eitt einasta orð um ta biliga útflutningið.

Men Hákon Djurhuus, lögmaður

í nýttársstali síni, og Erlendur í jólabóðskapartaluni síni, kappast um at røsa sær og landsstýrinum av allari hesari donsku ílegg-

ingini, íleggging, sum teir ikki eiga undir naglin av øru ikki.

Ja, harra Erlendur Paturssonur roknaði: alfeigin upp tær milliónurnar, vit finga í lán frá Danmark til skipabyggingina, og Hákon Djurhuus vant seg upp í patos hina hægru vøðina, yvir peningin, ið var fingin til skúlskapi, vegar og havnabyggingina og aðra ílegg-

ing. Men báðir teir harrarnir høvdu ikki einans veng við og stungið alt brikslið í seg aftur móti javnaðarmønnum og seinastu landsstýrisflóknum at vilja selja sálina fyrir danskt gull, danskan studning, danska íleggging. Men teir vóru so (Framhald á 4. síðu)

Paul Henri Spaak

Hin nógv umrøddi belgiski uttanríkisministerin Paul Henri Spaak verður nú formaður í felagsmarknaðaráðráðnum, eftir at nederlendski uttanríkisministerin hevur havt hetta sæti.

Væntandi kemur Spaak bert at taka sæti í formanssessinum, tá umráðandi politiskir spurningar koma fyrir. Annars verður vara-uttanríkisráðharrin Belgia at taka leiðsluna.